

Obres més importants del fotògraf Pere Formiguera

- *Fauna secreta* :

Aquesta obra va ser realitzada al 1989 per Joan Fontcuberta i Pere Formiguera, i és un experiment que es basa en crear no solament éssers fantàstics sinó la biografia fictícia del científic que havia dedicat anys a localitzar, fotografiar, dibuixar e investigar a aquests animals extraordinaris. Es tractava no d'enganyar, sinó de criticar el que ens està succeint: "Recibimos antes la información que la experiencia, accedemos antes a la imagen que a la foto (Fontcuberta)."

6. Potada de l'obra *Fauna secreta*

Aquests dos artistes van centrar els seus plantejaments en dos aspectes que ens pertocuen poderosament en aquesta època: per un costat, la veracitat de la història mediatitzada que estem consumint quotidianament; per altre, la certesa dels esdeveniments científics que ens han marcat com humanitat en l'últim segle.

I es a *Fauna secreta* on apareix la imatge d'aquest estrany ésser, el Rinogradentia .

7. Rinogradentia

L'estrany espècimen crida l'atenció per la semblança grotesca del seu membre olfactiu amb qualsevol nas humà . L'escena construïda es torna repugnant quant ens en donem compte que l'animal atrapa amb la seva llengua algo que no arribem a debatre si aixeca del terra i està enganxat a la seva cara, o si es una ample tira de secreció mucosa que ha sortit del seu nas .

El seu nom no està inclòs a cap enciclopèdia, encara que això no ha de fer-nos destacar la seva existència, ja que cada any els científics descobreixen i classifiquen centenars d'espècies que la ciència occidental no havia rescatat dels limbes selvàtics que encara no han sigut destruïts. Clar que també podria tractar-se d'una estranya mutació genètica d'algun marsupial intoxicat per les aigües que va enverinar una indústria o el simple experiment fallit d'un científic al que se li van barrejar les cèl·lules d'un tlacuache i un vell en el seu laboratori de clons.

- *Cronos*

El projecte *Cronos* (540 pàgines), és el penúltim treball Pere Formiguera en el que es retrata el pas de la vida a través del temps. Homes i dones, seguits mes a mes durant deu anys per l'ull ingenu i provocatiu de una presencia viva del passat i del present . Imatges plenes de simplicitat, precisió i eficàcia, que giren al voltant a diversos nuclis : el temps, la memòria, la distancia, el privat i el públic. Les imatges van acompanyades dels textos de Miquel Martí i Pol, de Chantal Grande (comissaria de l'exposició realitzada durant la dècima Primavera fotogràfica de Barcelona), de Patrick Roegieres, de Serge Tisseron, de Joseph Miquel Garcia, de Manel Clot i d'Emili Teixidor.

1. Portada de l'obra *Cronos*

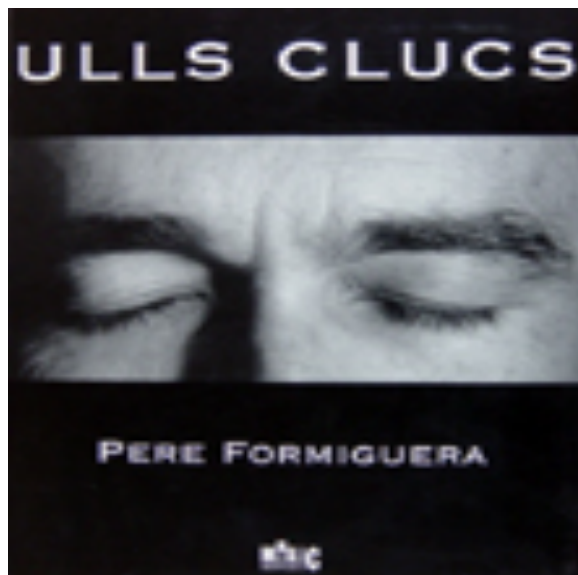
Davant l'insuportable realitat del temps, la fotografia apareix com el guardià de una presència viva del passat y del present . El projecte *Cronos* de Pere Formiguera, iniciat al gener de 1990, consisteix en retratar, un vegada al mes i durant deu anys, a trenta–dues persones pròximes al fotògraf (com per exemple al seu pare o a la seva mare) que al principi del treball tenien entre dos i setanta–cinc anys . En el seu estudi, sobre un fons neutre, nusos, de perfil o de cara, homes, dones i nens anònims però intensament individualitzats . L'únic personatge que no sembla haver canviat al llarg dels deu anys és el Santi (que ocupa la portada i la contraportada) Es l'imatge de dalt .

Aquesta és la veritable història de la humanitat : la historia d'uns cossos que s'emmirallen en ells mateixos i es modifiquen interiorment a còpia d'anar assumint les modificacions exteriors . Una lliçó moral, que si més no, ens hauria de fer reflexionar .

- *Ulls clucs*

Abans de l'existència de la fotografia, ningú no havia pogut veure la seva imatge real amb els ulls tancats. Partint d'aquesta evidència, *Ulls clucs* es revela com una peculiar galeria en la qual, sense cap mena d'ànim d'abastar la totalitat, Pere Formiguera ha fotografiat tot de personatges ben coneguts del món de les arts, la ciència i el pensament que neguen la seva mirada a la càmera.

I els que mirem, els que tenim els ulls oberts, aprofitem l'avinentesa per mirar sense ser mirats i desenvolupar sense vergonya la nostra faceta secreta de voyeurs, perquè, a fi de comptes, el retrat d'algú amb els ulls oberts sempre ens mira, ens torna la mirada que li adreçem com si ens interrogués.

3. Portada de l'obra *Ulls clucs*

Si comparem aquest treball de *Ulls Clucs* amb el de *Cronos* resulten estèticament similars: en els dos, utilitza el retrat frontal en l'estudi com llenguatge. Encara que, el concepte és ben diferent.

Ulls Clucs es tracta d'una sèrie de setanta-un retrats de personalitats lligades al món de la cultura catalana que apareixen amb els ulls clucs. Físics, periodistes, escriptors, fotògrafs, poetes i fins i tot algun supervivent de camps de refugiats nazis donen la seva imatge a Formiguera. Només hi ha deu dones entre seixanta-un homes i 6 d'elles van amb els hombros despullats (només cinc homes despullen les seves espatlles)

En aquesta obra el temps deixa de ser l'essència del treball, encara que sí és present. De fet, la sensació és com si el rellotge s'hagués parat. El silenci es confon amb la pau, el repòs amb la mort, i el binomi presència/absència s'apodera de la sala. Aquests aspectes descobreixen una nova dimensió del personatge que adquireix una presència ingràvida, d'hivernació, entre vital i fúnebre.

Un altre dels elements importants és el del voyeurisme dels visitants davant desenes de personatges desarmats, amb els ulls clucs, esperant a ser disseccionats visualment. No obstant, hi ha certa intranquil·litat, certa tensió i certa sensació de que aquests retrats poden reviure en qualsevol moment i convertir-se en la persona que van ser.

Com a personatges més destacats i curiosos podríem dir: el director del MNAC, Eduard Carbonell, són alguns dels personatges retrats amb els ulls clucs per Formiguera. Però n'hi ha més. De directors de museus i centres d'art hi ha Rosa M. Malet, de la Fundació Miró; Manuel Borja-Villel, del Macba; Josep Miquel Garcia, del Centre d'Art Santa Mònica; i Victòria Combalia, de la Tecla Sala. També hi ha força artistes, com Frederic Amat, Perejaume, Antoni Tàpies, Francesc Torres i Carles Pujol. Del món de les lletres destaquen Carme Riera, Ana Maria Matute, Joan-Francesc Mira, Joan Perucho, Isabel Olesti i Emili Teixidor. Hi ha cantants (Quimi Portet, Adrià Puntí, Lluís Llach, Pau Riba, Anna Ricci, Nina); científics (Claudi Alsina, Anna Veiga); periodistes (Claudi Puchades, J.M. Huertas Claveria, Margarita Rivièr) i fins i tot un futbolista mimat per alguna intel·lectualitat, com és el cas de Josep Guardiola. I evidentment hi ha una bona representació del món de la fotografia, tant pel que fa a fotògrafs com a crítics: Marta Gili, Humberto Rivas, Manel Esclusa, Joan Fontcuberta, Kim Manresa o Jorge Ribalta.

4. ANA Maria Matute

Formiguera ha permès als seus models fer el que volguessin mentre han estat amb els ulls tancats, i ha deixat que possessin amb o sense ulleres i que anessin vestits com vulguessin. El traficant d'idees i escriptor Vicenç Altaió recorda que quan va entrar a l'estudi del fotògraf va tenir la sensació que "anava a ser afusellat" i va recordar que en la tradició romàntica i surrealista es considera que "per veure-hi clar s'ha de tancar els ulls". El filòsof Josep Maria Terricabras, també fixat per a la història per Formiguera amb els ulls tancats, confessa com es veu en la fotografia: "Em veig fora de mi, d'una manera molt sorprenent. El que ens planteja Formiguera és una exposició sobre la mirada, però a través dels ulls clucs –afegeix–. En aquesta mostra queda ben clar la mirada del fotògraf i les mirades dels altres".

"Vaig fer deu fotos de cadascun per aconseguir-ne una i no els deixava que en cap moment obrissin els ulls. Reconec que és una situació incòmoda per al model" – va dir el fotògraf .

Tant la sèrie *Cronos*, presentada al Centre d'Art Santa Mònica l'any 2000, com *Ulls clucs*, presentada al Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC), són una mena de manifest visual sobre la condició humana, un tema que a Pere Formiguera sembla interessar-li especialment. Els més de 70 primers plans en blanc i negre de personatges constitueixen el gruix d'una exposició, les peces de la qual Formiguera ha donat íntegrament al museu de Montjuïc. Aquesta donació passarà a formar part del departament de Fotografia del MNAC, que té la intenció de constituir una secció que sigui una mena de galeria de retrats de personatges del país .

